

**15de SAMENWERKINGSPROGRAMMA
VAN DE VASTE GEMENGDE COMMISSIE
VLAANDEREN-QUEBEC
VOOR DE JAREN 2018-2020
TER UITVOERING VAN HET SAMENWERKINGSAKKOORD TUSSEN
DE REGERING VAN VLAANDEREN EN
DE REGERING VAN QUEBEC**

QUEBEC, 4 OKTOBER 2017

De 15de ontmoeting van de Vaste gemengde Commissie voor samenwerking voor de bespreking van het samenwerkingsprogramma voor de jaren 2018-2020, in uitvoering van het Akkoord tussen de Regering van Vlaanderen en de Regering van Québec, wordt gehouden te Québec op 4 oktober 2017.

De voorzitter van de Québecse delegatie ontvangt de Vlaamse delegatie en stelt de leden van haar delegatie voor. De voorzitter van de Vlaamse delegatie bedankt de Québecse voorzitter voor zijn gastvrijheid en stelt de leden van zijn delegatie voor.

De twee delegatiehoofden nemen om beurten het woord.

1. QUEBECSE ACTUALITEIT

Alvorens het nieuwe samenwerkingsprogramma 2018-2020 aan te vatten, stelt de onderminister de grote lijnen van het Internationale Beleid van Québec voor dat in april jongstleden werd opgestart, namelijk, 1. - De inwonsters en inwoners van Québec welvarender maken; 2. - Bijdragen aan een duurzamere, rechtvaardigere en veiligere wereld; en 3. - Promoten van de creativiteit, cultuur, kennis en specificiteit van Québec.

De minister van Internationale betrekkingen en de Francophonie (MRIF) zal een bijkomend bedrag van 100 miljoen dollar over de vijf komende jaren uittrekken om de verdieping van de historische relaties van Québec in Noord-Amerika en in Europa voort te zetten alsmede om het niveau van betrokkenheid bij zijn Aziatische, Afrikaanse en Latijns-Amerikaanse partners te verhogen.

Zo zullen bijvoorbeeld de capaciteiten worden versterkt in China, maar ook in Korea. De Regering van Québec wenst eventueel haar aanwezigheid in India te verhogen en nieuwe vertegenwoordigingen te openen in Vietnam en Singapore: In Afrika zal de rang van het Kantoor van Québec te Dakar worden verhoogd tot die van algemene delegatie en zal dat het ankerpunt vormen voor de Québecse aanwezigheid in Afrika. Daarenboven zullen twee andere kantoren op het Afrikaanse continent worden geopend, namelijk in Ivoorkust en in de Maghreb. Tevens zullen de middelen in Europa worden versterkt.

Er zullen drie diplomatieke posten worden opgericht in drie activiteitssectoren in verband met onze doelstellingen: mobiliteit, leefmilieu en noordelijke kwesties en mensenrechten. De gezant voor klimaatverandering en voor noordelijke kwesties is zonet benoemd (de bioloog en cineast Jean Lemire); hij zal met name als taak hebben nieuwe internationale partnerschappen aan te knopen met het oog op het verminderen van broeikasgassen en het gebruik van mechanismen voor koolstofbeprijzing.

De MRIF werkt nauw samen met het ministerie voor Opvoeding en Hoger Onderwijs (MEES) die weldra een nieuwe aanpak zal voorstellen om het onderwijsaanbod uit Québec in Europa te bevorderen, alsmede met het ministerie van Economie, Wetenschap en Innovatie (MESI) in het kader van de Québecse Strategie voor de uitvoer 2016-2020 en de nieuwe Québecse Strategie voor onderzoek en innovatie.

Wat dat betreft is Québec reeds een belangrijke wetenschappelijke en universitaire pool, maar met de lancering van deze nieuwe Strategie voorziet Québec bijkomende initiatieven voor in totaal meer dan 830 miljoen dollar tegen 2021-2022. Dit is goed nieuws voor het samenwerkingspotentieel tussen Québec en Vlaanderen op het vlak van onderzoek.

De Digitale strategie van de Regering van Québec, die dit najaar zal worden voorgesteld, zal een coherente visie van de regering definiëren om Québec naar een digitale maatschappij te laten evolueren.

In de sector van de internationale handel verheugt de Regering van Québec zich over de voorlopige inwerkingtreding van het Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) tussen Canada en de Europese Unie waardoor de handel met de Europese partners, zoals Vlaanderen, zullen kunnen worden versterkt.

Inzake bilaterale relaties zijn de jaren 2016 en 2017 bijzonder vruchtbaar geweest. De adjunct-onderminister heeft verscheidene opmerkelijke activiteiten van deze twee jongste jaren onderstreept:

- De missie van minister St-Pierre naar Brussel in januari 2016 en de ontmoeting met minister Homans over de strijd tegen radicalisme;
- De missie van de eerste minister Philippe Couillard voor de ondertekening van het CETA, in oktober 2016, en zijn ontmoeting met de minister-president van Vlaanderen, de heer Geert Bourgeois;
- De missie van de directrice van het Institut des sciences de la mer de Rimouski (ISMER), mevr. Ariadne Plourde, in maart 2017, om met name de samenwerking met het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) voort te zetten;
- De ondertekening van een samenwerkingsprotocol tussen de haven van Québec en de havens van Gent en Zeebrugge in november 2016;
- Het bezoek aan Québec van de minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, de heer Sven Gatz, van 4 tot 7 april 2017, waardoor verschillende culturele uitwisselingen konden worden versterkt.
- Op het vlak van onderzoek werd de 2de gezamenlijke projectoproep van het "Fonds de recherche du Québec" (FRQ) en het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek (FWO) gelanceerd, en werden 17 projecten ingediend;
- Het Internationaal Congres Biomarine te Rimouski, in het begin van oktober 2017, dat verscheidene honderden deelnemers en deskundigen inzake onderzoek, biotechnologieën en mariene economie heeft samengebracht. Vlaanderen was daarop vertegenwoordigd door de heer Jan Mees, directeur van het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ).

VLAANDEREN

De heer Koen Verlaeckt bedankt van harte de Québecse vrienden voor hun uitnodiging op deze vijftiende bijeenkomst van de gemengde Commissie te Québec. Alvorens het overzicht van het nieuwe samenwerkingsprogramma 2018-2020 aan te vatten, wil hij het eerst hebben over de Vlaamse strategie inzake de internationale politiek.

Vlaanderen houdt koers ondanks de Brexit, de oorlogen in het Midden-Oosten, ondanks de voortdurende terroristische dreiging en de migratiestroom zonder voorgaande die door de oorlogen en de klimaatverandering zijn in gang gezet, ondanks de geopolitieke spanningen en het groeiende protectionisme. Het huidige regeringsteam is amper enkele jaren bezig en toch is onze wereld

sindsdien aanzienlijk geëvolueerd. Mede door de huidige internationale politieke context moeten we de prioriteiten constant herbekijken en de gevolgde richting zo nodig bijsturen.

Als een uitvloeisel van het onderhandelingsproces over de Brexit werd het nieuwe ministerie van buitenlandse zaken versterkt met een Brexit-*team*. Aldus waakt de Vlaamse Regering erover dat onze Vlaamse belangen zo goed mogelijk worden verdedigd en pleit ze voor een Brexit die gunstig is voor de handel en voor zo nauw mogelijke betrekkingen met het Verenigd Koninkrijk.

De Vlaamse Regering heeft tevens machtiging gegeven aan de federale regering om het CETA te ondertekenen op 16 september 2016 en daarna haar beginselakkoord op 2 juni 2017.

Met dit mandaat bevestigt de Vlaamse Regering opnieuw haar volledige en algehele steun aan het CETA, en bedankt ze de inspanningen van Québec. Dit toont voor Vlaanderen het belang aan van deze handels- en investeringsovereenkomst met Canada.

Ter informatie: in 2016, bedroeg de export van Vlaanderen naar Canada 1,78 miljard euro, terwijl Canada heeft ingetekend op vier investeringsprojecten in Vlaanderen. De export van Vlaanderen naar Canada vertegenwoordigt niet minder dan 87 procent van de Belgische export. En de import naar Vlaanderen vanuit Canada doet nog beter en neemt bijna 97 procent in van de totale import in België.

Op lange termijn zijn er volgens de secretaris-generaal nog andere uitdagingen waar we het hoofd moeten aan bieden, zoals de vergrijzing van de bevolking, verstedelijking, klimaatveranderingen enz., waarmee allemaal rekening moet worden gehouden in het te voeren beleid. Al die uitdagingen hebben de Vlaamse Regering ertoe gebracht een langetermijnstrategie goed te keuren, haar toekomstvisie met als horizon 2050.

Reeds in 2017 heeft de Vlaamse Regering 195 miljoen euro extra geïnvesteerd in wetenschappelijk onderzoek en innovatie. De strategische onderzoekscentra zullen substantiële extra middelen krijgen. Naast die financiële injecties is een nieuw clusterbeleid gelanceerd dat gericht is op sectoren waarin Vlaanderen het verschil kan maken op het internationale vlak. In het kader van onze Visie 2050 heeft de regering proeftuinen voor slimme steden ontwikkeld, de circulaire economie en de industrie 4.0. Stuk voor stuk zijn dit projecten waarin we sterk willen investeren. Tot slot investeren wij niet minder dan 100 miljoen euro in onder andere de infrastructuur voor onderzoek en ontwikkeling.

Vlaanderen geniet een goede naam op internationaal vlak voor zijn hoogwaardig onderwijs, en zijn ondernemers staan bekend om hun kennis, hun kwaliteit en knowhow. Vlaanderen behoudt zijn reputatie van uitmuntendheid als gewest met een hoog kennisniveau. Dat verklaart waarom de Vlaamse Regering blijft investeren in onderwijs en opleiding voor iedereen, ook voor hen die dreigen het financieel moeilijk te krijgen.

Vlaanderen is een open en competitieve economie waarvan de export de ruggengraat vormt. Vorig jaar heeft Vlaanderen de kaap van 300 miljard euro export gerond. Daarom versterkt en verbetert Vlaanderen het uitstekende internationale netwerk van Flanders Investment & Trade. En dankzij zijn hervormde aanbod van subsidies krijgen de kleine en middelgrote ondernemingen hulp om zich op internationale schaal te ontwikkelen. Overigens wordt het internationale ondernemerschap bevorderd, niet alleen in de economie maar in alle domeinen, met inbegrip van kunst en cultuur.

De Vlaamse Regering verbergt ook haar ambities niet inzake klimaat en energie en heeft reeds heel wat maatregelen getroffen om de emissies van broeikasgassen te verminderen en haar energie-efficiëntie te verhogen. Als overheid geeft Vlaanderen het goede voorbeeld door de vergroening van ons wagenpark en een verhuizing naar een splinternieuw en zeer energiezuinig administratief

centrum (met een score van 34 op een toegelaten maximum van 50), waardoor dat het grootste passieve kantoorgebouw van het land wordt.

Maar als Vlaanderen de klimaatdoelstellingen tegen 2020 wil halen, zal het zijn inspanningen moeten verdubbelen en meer dan ooit investeren in een ander energieparadigma, gericht op hernieuwbare energie, zoals wind- en zonne-energie.

Dit gezegd zijnde moet de Vlaamse Regering zich nu reeds voorbereiden op 2030, aangezien de klimaattop van Parijs voor dat jaar de lat nog hoger heeft gelegd. Zij zet in dat kader meer dan 50 miljoen euro opzij om de emissies van broeikasgassen te verminderen. Die fondsen zullen onder andere worden besteed aan de verhoging van de energieprestaties van sociale woningen en zullen bijdragen aan de internationale financiering van de strijd tegen de klimaatverandering.

Aangezien de Europese Unie de eerste en belangrijkste hefboom van het Vlaamse buitenlandse beleid blijft, verheugt Vlaanderen zich over de duidelijke visie op de toekomst van de EU die door de voorzitter van de Commissie Juncker in de loop van zijn "State of the European Union" op 13 september 2017 is voorgesteld. Jean-Claude Juncker werpt zich op als een pleitbezorger van de Vlaamse Regering door te investeren in die politieke domeinen waarin de Europese Unie meerwaarde kan genereren. Ver van de debatten over de Europese "superStaat" of de steriele besprekingen over "meer Europa" of "minder Europa". Het is tijd voor een beter Europa dat zich bewust is van de administratieve context op verschillende niveaus en dat alleen optreedt wanneer het het verschil kan maken.

Dit afgelopen jaar zijn Vlaanderen en Québec nog dichter bij elkaar gekomen. Vooral op het vlak van cultuur zijn er constructieve contacten geweest en die zullen ongetwijfeld in de komende jaren nog worden verlengd. Zo heeft in het voorjaar van 2017 de Vlaamse minister van Cultuur, Sven Gatz, een bezoek gebracht aan Québec, waar hij een onderhoud heeft gehad met zijn ambtgenoot, de heer Luc Fortin, minister van Cultuur en Communicatie en minister verantwoordelijk voor de Bescherming en de Promotie van de Franse taal. Beiden zijn voorstander van een intensifiëring van de samenwerking tussen Vlaanderen en Québec op het gebied van cultuur.

Vlaanderen investeert eveneens in de opleiding van jonge Québecse studenten door hun de gelegenheid te geven om de masteropleiding in maritieme wetenschappen te volgen en wij bieden beurzen aan Québecse professionals aan om hen in staat te stellen een seminarie van twee weken te volgen over het thema van de havenactiviteiten te Antwerpen.

Vlaanderen overweegt overigens om te blijven investeren in die samenwerking in de context van de eerder genoemde domeinen.

2. ECONOMISCHE ZAKEN

Beide partijen hechten belang aan de versterking en bevordering van de handelsrelaties tussen Vlaanderen en Québec. In de loop van de periode 2014-2017 kunnen we zeggen dat die handelsrelaties er duidelijk zijn op vooruitgegaan. Het is te verwachten dat die handelsstromen in de komende jaren nog zullen toenemen, rekening houdend met de synergieën die kunnen worden gecreëerd dankzij het export- en investeringsbeleid van beide partners, dat gericht is op internationalisering, en uiteraard dankzij CETA.

Bijgevolg zullen beide partijen blijven informatie uitwisselen over de handels- en investeringsmogelijkheden op hun respectievelijke territoria, en meer bepaald over de markten en sectoren die van beide kanten van belang zijn.

FIT (Flanders Trade and Investment) en Export Québec - MESI zullen hun samenwerking voortzetten, om handel te stimuleren, met name door:

- De uitwisseling van bedrijfsprofielen die deelnemen aan handels- en vakbeurzen in Europa en in Noord-Amerika waar delegaties van beide partijen aanwezig zijn (bv. Bio Convention, Le Bourget, Farnborough enz.);
- Het promoten van evenementen/activiteiten die plaatsvinden op het territorium van de andere Partij en die van belang kunnen zijn voor de ondernemingen (bv. Knowledge for Growth en Bio Equity in mei 2018, seminars van het Antwerp/Flanders Port Training Center 'APEC'; het SIAL te Montréal in mei 2018 enz.);
- De samenwerking tijdens de handelsmissies van een Partij op het territorium van de andere Partij, om het aantal zakelijke afspraken te maximaliseren en partnerschappen tussen de ondernemingen te stimuleren.

Daarenboven informeert FIT de Vlaamse ondernemingen over de zakelijke opportuniteiten in Québec en informeert Export Québec de Québecse ondernemingen over de zakelijke opportuniteiten in Vlaanderen. In de loop van de volgende maanden en jaren zullen beide organisaties promotie voeren bij de ondernemingen voor de mogelijkheden die door het CETA worden geboden.

Van 10 tot 13 oktober 2017 organiseert FIT een handelsmissie in de audiovisuele en creatieve sector in Canada, met B2B activiteiten te Montréal en Québec. FIT is eveneens verantwoordelijk voor de organisatie van de B2B's voor de ondernemingen die deelnemen aan de economische missie van de Stad Antwerpen. Het evenement wordt geleid door burgemeester Bart De Wever en zal plaatsvinden te Montréal van 25 tot 27 oktober 2017.

FIT zal deelnemen aan het Staatsbezoek aan Canada van Koning Filip van België van 11 tot 17 maart 2018.

FIT zal de animatie van een stand organiseren op het evenement SIAL tot Montréal in mei 2018. In het najaar van 2018 organiseert het een seminarie te Brussel over de Canadese wetgeving inzake voedingsmiddelen en dranken.

FIT Montréal neemt actief deel aan de volgende evenementen in de sector biowetenschappen: Knowledge for Growth te Gent en de Bio Convention, de volgende editie van 4 tot 7 juni 2018 te Boston. Naar aanleiding van de vorige edities zoeken beide partners naar mogelijkheden om relaties tot stand te brengen tussen Québecse ondernemingen en Vlaanderen.

Export Québec zal in 2017-2018 deelnemen aan diverse Europese en internationale vakbeurzen in Europa, met name in de sectoren energie, defensie en veiligheid, gezondheid, transport, aeronautica, aluminium en informatie- en communicatietechnologieën. Export Québec zal zich inspannen om relaties tussen bedrijven tot stand te brengen wanneer een Vlaamse delegatie op het evenement aanwezig is.

Export Québec zal via zijn Programme d'accord industriel (PAI) de verplaatsing van Québecse ondernemingen naar Vlaanderen blijven steunen met het oog op de ontwikkeling van een industrieel of technologisch partnerschap met een Vlaamse onderneming.

Een project dat door Cargo M en Vil Empowering Logistics werd ingediend bij de projectoproep werd geselecteerd (zie lijst).

3. MARITIEME ZAKEN

3.1 Beurzen van het Antwerp/Flanders Port Training Center (APEC)

De Vlaamse Partij (Ministerie van buitenlandse zaken van Vlaanderen) biedt aan de Québecse Partij 12 beurzen aan om deel te nemen aan de standaardseminaries georganiseerd door *Antwerp/Flanders Port Training Center (APEC)* die gedurende dit samenwerkingsprogramma worden gehouden. Drie beurzen werden gebruikt, namelijk twee in 2016 en één in 2017.

3.2 Beurzen van het Center for Maritime and Air Transport Management (C-MAT)

Voor de academische jaren 2018-2019 en 2019-2020 biedt de Vlaamse Partij aan de Québecse Partij een beurs per academiejaar om te studeren aan het C-MAT (Centre for Maritime & Air Transport Management), in het programma Master of Science in Maritime and Air Transport Management (MATM) - concentratie "transport en maritiem management (MTMM)" of concentratie "maritiem transport en economie (MTME)".

De door de Québecse partij voorgedragen kandidaten worden gekozen door C-MAT, rekening houdend met de inschrijvingsvoorwaarden en het aantal beschikbare subsidies. De Vlaamse Partij draagt de kosten voor inschrijving en logies. Alle andere kosten zijn ten laste van C-MAT en de deelnemer of van zijn hogere onderwijsinstelling. De Québecse Partij verspreidt het aanbod van die beurzen (C-MAT) via het MEES.

In 2016-2017 en in 2017-2018 werd geen enkele beurs toegekend.

3.3 Samenwerking inzake maritieme wetenschappen

In het kader van de uitvoering van het huidige samenwerkingsprogramma heeft het ILVO (ministerie van Visserij en het Watermilieu) op 22 maart 2017 de directrice van het ISMER ontvangen. Een eerste tekstvoorstel voor een nieuw programma is reeds lopende: het ILVO en het ISMER ontwikkelen een stageprogramma voor de onderzoekers en werken samen in het kader van Europese onderzoeksprogramma's voor de volgende domeinen: beheer van de voorraden, duurzame visserij, valorisatie van weekdieren en algen, micro-biologische afbreekbaarheid, antifouling en cumulatieve evaluatie van de effecten.

Beide instellingen zijn voorstander van de presentatie van een project in het kader van de volgende oproep FWO / FRQ. Als partner-universiteit zou de KUL (Katholiek Universiteit Leuven) worden geïdentificeerd.

4. ONDERZOEK EN INNOVATIE

Wat multilaterale samenwerking voor onderzoek betreft zullen beide Partijen zich inspannen om de onderzoekers gezamenlijk te betrekken bij de initiatieven die door regionale, nationale, Europese of andere financieringsbronnen zullen worden gefinancierd naargelang zij geschikt worden geacht (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), COSME, Horizon 2020 enz.).

Over het algemeen wordt Vlaanderen ook als prioritair beschouwd voor Québec in zijn oproepen tot internationale samenwerkingsproject van het "Programme de soutien à la recherche" (PSR) - ondersteuning van internationale onderzoeks- en innovatie-initiatieven (SIIRI).

4.1 VLIZ-ISMER

Het Institut des sciences de la mer de Rimouski, Québec (ISMER) en het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) hadden op 23 september 2015 een raamovereenkomst voor samenwerking ondertekend. Deze opdracht heeft beide organisaties in staat gesteld om elkaar beter te leren kennen. Als follow-up van deze overeenkomst was de directeur van het VLIZ te Rimouski ter gelegenheid van BioMarine 2017 en heeft hij het ISMER bezocht. De uitwisselingen volgen elkaar op om de mogelijkheden tot samenwerking te verkennen.

4.2 Onderzoek: FWO-FRQ

Ingevolge het globaal akkoord dat in maart 2013 tussen de twee onderzoeksfondsen werd gesloten, werd begin februari 2015 een projectoproep gelanceerd met als uiterste datum 15 mei 2015 voor de indiening van projecten. Het voorziene budget voor die projecten van twee jaar bedraagt € 300.000 per jaar vanwege het FWO en 400.000 \$CA per jaar vanwege de FRQ. Van de 35 ingediende aanvragen, werden er 28 ontvankelijk geacht.

De onderzoeksfondsen "Fonds de recherche du Québec" (FRQ) en het FWO (Fonds Wetenschappelijk Onderzoek) hebben in 2016 vijf onderzoeksprojecten gezamenlijk gefinancierd met aan Québecse zijde: de Université Laval, de Université de Montréal en de Université McGill, en aan Vlaamse zijde: de Universiteit Gent, de Katholieke Universiteit Leuven en de Université libre de Bruxelles. De financiering van die projecten werd in 2017 voortgezet.

Er werd een nieuwe projectoproep FRQ-FWO gelanceerd in de winter van 2017 met een uiterste datum voor de indiening van de aanvragen op 15 mei 2017. De volgende wetenschappelijke thema's werden toegelaten:

- Demografische veranderingen en gezond ouder worden (aspecten gerelateerd aan de belangen van een vergrijzende bevolking);
- Schone, betrouwbare en doeltreffende energie (alle aspecten van hernieuwbare energie: schone technologieën, groene energie, sociaal-economische aspecten van gezondheid, verandering van praktijken);
- Beheer en valorisatie van zee- en binnenscheepvaart (maritieme industrie, import, export, sociaal-economische aspecten gerelateerd aan maritiem transport);
- Voedingswetenschappen (voeding, agro-foodwetenschappen, voedselveiligheid, duurzame voedselproductie en eetgewoonten);
- Klimaatveranderingen (socio-economische studies, impact op gezondheid en de leefgewoonten van de bevolking, bio-economie);
- Stedelijke ontwikkeling (slimme steden: ecologische, technologische, humane en futuristische aspecten).

Een totaal van 17 aanvaardbare aanvragen werd ingediend in het kader van deze tweede projectoproep. Het gezamenlijke evaluatiecomité FRQ-FWO zal plaatshebben via videoconferentie tussen Québec en Brussel, op 23 november 2017, en de resultaten van die wedstrijd zullen in december 2017 worden aangekondigd.

De FRQ en het FWO verbinden zich ertoe voor deze oproep het equivalent van 400.000 \$CA (FRQ) en € 300.000 (FWO) per jaar bij te dragen. De FRQ en het FWO zijn voornemens in de lopende oproep vier projecten te financieren over een periode van drie jaar.

4.3 Samenwerkingsprojecten 2018-2020

Bij de projectoproep werden zeven onderzoeksprojecten geselecteerd. (zie bijlage 1).

5. ONDERWIJS

5.1 Beurzen

Via het Programma *Master Mind Scholarship* biedt de Vlaamse Partij beurzen aan studenten uit Québec voor masterstudies aan Vlaamse instellingen voor hoger onderwijs. Het beurzeraanbod wordt op het einde van het jaar meegedeeld, terwijl de uiterste datum voor de aanvragen in het voorjaar is vastgesteld¹.

De Vlaamse Partij biedt daarenboven zomerbeurzen in de Nederlandse taal en cultuur. De Québecse studenten en leraren Nederlandse taal worden uitgenodigd om deel te nemen aan de zomercursussen te Gent. De kandidaten moeten een gemiddelde kennis (niveau B1) van het Nederlands kunnen bewijzen. De deelnemingskosten wordt geheel bekostigd door de *Nederlandse Taalunie*, met name de kosten voor de cursussen, logies, maaltijden, uitstappen, culturele avonden en toegangen tot de musea en andere bezienswaardigheden die in het kader van de uitstappen zullen worden bezocht. Alleen de reiskosten naar Gent/Zeist en de persoonlijke uitgaven tijdens het verblijf zijn ten laste van de deelnemers.²

De Québecse Partij biedt tien vrijstellingen van schoolgeld aan Vlaamse studenten die aan Québecse universiteiten komen studeren:

- **één vrijstelling** wordt toegekend aan een Vlaamse student waarmee die dezelfde schoolgelden en forfaitaire bedragen kan betalen als van Canadese niet--ingezetenen in Québec wordt vereist, om voltijdse studies te volgen in een studieprogramma dat leidt tot een universitair diploma van de eerste cyclus aan een Québecse onderwijsinstelling van universitair niveau;
- **zes vrijstellingen** worden toegekend aan Vlaamse studenten die worden ingeschreven in een studieprogramma dat leidt tot universitair diploma van tweede cyclus aan een Québecse onderwijsinstelling van universitair niveau;
- **drie vrijstellingen** wordt toegekend voor studies die leiden tot een diploma van derde cyclus.

Voor het najaarstrimester 2017 genieten vijf Vlaamse studenten bijkomende vrijstellingen van schoolgeld.

---

¹ www.studyinlanders.be/en/scholarship-programmes/master-mind-scholarships/

² Meer informatie over het programma van de zomercursussen en de ondersteuning van de studenten is te vinden op de website *Nederlandse Taalunie*: <http://taalunieversum.org/inhoud/dutch-worldwide/summer-courses-dutch>

6. CULTUUR

6.1 Culturele initiatieven

De Vlaamse Partij wenst de aandacht te vestigen op de mogelijkheid voor Québecse kunstenaars, auteurs en vertalers om deel te nemen aan de verblijfsprogramma's van de volgende organisaties (de deelnemers moeten voldoen aan de opgelegde criteria en de selectie doorstaan):

- het *Frans Masereel Centrum* te Kasterlee biedt verblijven aan grafische kunstenaars (www.fransmasereelcentrum.be);
- *Passa Porta* biedt verblijven aan te Brussel en te Vollezele aan schrijvers en vertalers (www.passaporta.be);
- het *Vlaams Literatuurfonds* biedt verblijven aan vertalers in het *Vertalershuis* te Antwerpen (www.fondsvoordeletteren.be).

6.2 Project 2018-2020

Bij de projectoproepen werden vijf samenwerkingsprojecten ingediend (zie bijlage 1). Vier ervan werd geselecteerd. De schrijversverblijven zullen worden verlengd tussen de "Union des écrivains et écrivains du Québec" (Union des écrivains et émotions du Québec (UNEQ) en Passa Porta).

Vlaanderen en Québec willen samenwerken rond de uitwisseling van kennis, productie en distributie van podiumkunsten voor een jong publiek. Beide partners engageren zich om bezoekersprogramma's in beide richtingen te organiseren opdat de actoren professionele relaties kunnen ontwikkelen.

Vervolgens zullen beide partijen bepalen welke benadering het meest geschikt is om een impuls te geven aan de uitwisseling van podiumkunsten voor een jong publiek.

Er werd één project ingediend door Nota Bene Design Inc., met de bedoeling om een Québecse samenwerking te starten met het Districts of Creativity Network dat gevestigd is in Vlaanderen. Om Québec bij het netwerk te kunnen aansluiten moet een groepering van Québecse organisaties uit de sector van de creatieve industrieën worden opgericht (design, mode, videospellen, gaming, media, kunsten enz.). Voor het jaar 2018-2019 zou ondersteuning kunnen worden verleend, maar voor 2019-2020 zou die ondersteuning afhankelijk zijn van de ontwikkeling van een dergelijk creatief netwerk in Québec.

Naar aanleiding van het bezoek van minister Sven Gatz aan Canada en aan Québec werd een aantal interessepunten geïdentificeerd en die zouden in een tweede fase kunnen worden ontwikkeld met de betrokken partners in Québec:

- In het kader van het Kunstendecreet in Vlaanderen werd het evaluatiesysteem van de "Conseil des arts et des lettres du Québec" (CALQ) geanalyseerd met het oog op de evaluatie van het decreet in Vlaanderen. Uitgaande van die analyse zijn verschillende inspiratie-elementen naar voren gekomen.
- In het kader van het digitale erfgoed is de exploitatie van het Canadian Heritage Information Network (CHIN) aandachtig bestudeerd zowel op het vlak van de analyse als van de werkmethodes en de verschillende toolkits. De verkregen informatie wordt gebruikt in de context van een beleidsverklaring over de digitale cultuur. Die onderzoekt eveneens hoe de

bestaande werking tussen CHIN en het Expertisecentrum Digitaal Erfgoed (PACKED) kan worden versterkt.

- Naar aanleiding van het bezoek aan de "Société de développement des entreprises culturelles" (SODEC), werd de mogelijkheid van een "roadshow" met de informatie over het belastingkredietprogramma onderzocht. In dit stadium zal het Vlaamse ministerie van cultuur geen gevolg geven.
- De culturele connectiviteit werd ter sprake gebracht met de "Bibliothèque et les Archives nationales du Québec" (BAnQ) naar aanleiding van de contacten die tijdens de missie in Québec en het bezoek van de directrice van de BAnQ te Brussel eind april 2017 werden gelegd. De contacten worden uitgebreid met het oog op de uitwisseling van informatie en specifieke ervaringen over het businessmodel e-books.
- In de loop van de missie van de minister werd vastgesteld dat er belangstelling bestond en een potentieel aanwezig was voor samenwerking op het gebied van jeugdtheater. Een eerste stap naar samenwerking zal worden gezet door Kunstenpunt in Vlaanderen, dat een aantal Québecse creators zal uitnodigen om de Vlaamse scène beter te leren kennen.

De Québecse partij onderstreept harerzijds dat in het kader van de multisectoriële projectoproep door het ministerie van internationale betrekkingen en de francofonie (MRIF) vijf samenwerkingsprojecten met een culturele dimensie zijn ontvangen (zie bijlage 1), waarvan vier beantwoordden aan de criteria en doelstellingen van de samenwerking en werden geselecteerd. Laten we duidelijk maken dat aan de projecten met een digitaal luik, alsmede de projecten op het gebied van literatuur of in de podiumkunsten, in de oproep voorrang werd gegeven.

Enerzijds zal Québec opnieuw de uitwisselingen van schrijversverblijven Québec-Vlaanderen ondersteunen. Dit project dat de "Union des écrivaines et écrivains québécois" (UNEQ) en Het Beschrijf / Passa Porta verenigt bestaat sinds 2002 en heeft zijn deugdelijkheid bewezen met betrekking tot de kwaliteit van de geselecteerde auteurs, de rijkdom van de uitwisselingen en de zichtbaarheid die aan de deelnemers wordt geboden.

Anderzijds heeft het selectiecomité een gezamenlijk prospectieproject geselecteerd tussen twee organismen van podiumkunsten, namelijk "La Serre – arts vivants" en Kunstenpunt BUDA. Het gaat om een project in drie luiken: uitwisselingen van verblijven, colloquium over de rechtstoestand van de kunstenaar en de rol van de culturele instellingen, en feestavond in het kader van de festivals OFFTA 2019 te Montréal en NEXT 2019 te Kortrijk.

Het derde geselecteerde project is een ontwikkelingsopdracht van bilaterale projecten in digitale kunst tussen de Productions Recto-Verso / Mois Multi uit Québec en de Werktank Factory uit Leuven. Dit nieuwe partnerschap voorziet een programma van gekruiste verblijven in digitale kunsten, de creatie van twee nieuwe werken en de documentatie van de ervaring door middel van videocapsules.

Ten slotte werd één project ingediend door Nota Bene Design inc., met de bedoeling een Québecse samenwerking te starten met het Districts of Creativity Network dat gevestigd is in Vlaanderen. Om Québec bij het netwerk te kunnen aansluiten moet een ruimere groepering van creatieve industrieën, en met name culturele industrieën, worden opgericht. Voor het jaar 2018-2019 zou ondersteuning kunnen worden verleend, maar voor 2019-2020 zou die ondersteuning afhankelijk zijn van de ontwikkeling van een groter partnerschap en een meer gediversifieerde financiële constructie.

7. FINANCIËLE BEPALINGEN

De Partijen zijn het eens over de onderstaande algemene en financiële akkoorden en bepalingen:

- Alle activiteiten en alle vermelde uitwisselingen in dit samenwerkingsprogramma zullen worden uitgevoerd binnen de limieten van de financiële mogelijkheden van beide Partijen;
- Alle in dit samenwerkingsprogramma vermelde activiteiten en uitwisselingen sluiten geen andere initiatieven of voorgestelde of overeengekomen bezoeken tussen beide Partijen uit door bemiddeling van de diplomatieke kanalen of door rechtstreeks wederzijds akkoord;
- Beide overheden mogen andere specifieke projecten subsidiëren;

Voor andere voorwaarden moeten beide Partijen op individuele basis akkoord gaan.

8. CONCLUSIE

Het samenwerkingsprogramma van de 15de vaste gemengde commissie Vlaanderen-Québec is geldig tot in december 2019. De bijbehorende projectelementen maken daar integrerend deel van uit, maar sluiten geen andere initiatieven noch professionele bezoeken uit.

Beide partijen gaan akkoord over de voorwaarden van elk onderdeel van het samenwerkingsprogramma door bemiddeling van diplomatieke kanalen. Alle geschillen betreffende de interpretatie of de uitvoering van dit samenwerkingsprogramma zullen worden geregeld door vreedzame onderhandeling tussen de partijen. De partijen verbinden zich ertoe een bijeenkomst te beleggen over de werking van het werkprogramma op uitdrukkelijk verzoek van een van hen

Beide partijen gaan akkoord dat de volgende bijeenkomst van de gemengde permanente Commissie wordt gehouden in het tweede semester van 2019.

Ondertekend te Québec op 4 oktober 2017, in twee originele exemplaren in het Frans en het Nederlands.

Voor de Regering van Vlaanderen

Koen Verlaeckt
Secretaris-generaal
Departement Buitenlandse Zaken
van Vlaanderen

Voor de Regering van Québec

Michel Lafleur
Adjunct-onderminister
Ministerie van Buitenlandse Betrekkingen en
Francofonie

BIJLAGE 1

XVe COMMISSION MIXTE PERMANENTE QUÉBEC-FLANDRE - 2018-2020

NO PROJET	TITRE PROJET	DÉPOSANT QUÉBÉCOIS	NOM PARTENAIRE FLAMAND	MONTANT DEMANDÉ AN 1	MONTANT DEMANDÉ AN 2
CULT-1	Échange de résidences d'écriture Québec-Flandre	Union des écrivaines et des écrivains québécois 3492, avenue Laval Montréal (Québec) H2X 3C8 Marsan, Jean-Sébastien jmarsan@uneq.qc.ca	Het Beschrijf/Passa Porta 46, rue Antoine Dansaert, B-1000 Bruxelles, Belgique Froyen, Ilke	0,00 \$	5 300,00 \$
CULT-2	Prospection collaborative La Serre - arts vivants/BUDA	La Serre - arts vivants 1182, boulevard Saint-Laurent 3e étage Montréal (Québec) H2X 2S5 Camille Bédard pour : de Repentigny, Vincent	Le Centre d'Arts BUDA Kapucijnestraat 10, 8500 Courtrai Belgique Quackels, Agnès Mme	3 200,00 \$	1 800,00 \$
CULT-3	Vers un code d'éthique International pour les ONG du secteur du patrimoine culturel Immatériel	Conseil québécois du patrimoine vivant 310, boulevard Langelier, bureau 242 Québec (Québec) G1K 5H3 Gauthier, Antoine direction@patrimoinevivant.qc.ca	Tapis plein - Centre d'expertise sur le patrimoine culturel Immatériel et la participation Neyrinck, Jorijn Mme	4 200,00 \$	0,00 \$
CULT-4	Mission de développement de projets bilatéraux en art numérique	Les Productions Recto-Verso / Mois Multi - Festival international d'arts multidisciplinaires et électroniques Directrice générale à la programmation 650, côte d'Abraham Québec (Québec) G1R 1A1 Bédard, Mélanie melanie.bedard@mmrectoverso.org	Werkiank Factory J.P. Minckelersstraat 64, B-3000 Leuven Belgique Raspoet, Diana	4 750,00 \$	4 750,00 \$

2017-10-03

4

XVe COMMISSION MIXTE PERMANENTE QUÉBEC-FLANDRE - 2018-2020

N° PROJET	TITRE PROJET	DÉPOSANT QUÉBÉCOIS	NOM PARTENAIRE FLAMAND	MONTANT DEMANDÉ AN 1	MONTANT DEMANDÉ AN 2
CULT-5	Districts créatifs - Districts of creativity Networks	Nota Bene Design Inc, 1085, rue St-Alexandre, bureau 503 Montréal (Québec) Girard, Dany Pour Jean-Claude Poltras, président j-c-p@jeanclaudepoltras.com	Districts of Creativity Network Diestsevest 76, 3000 Leuven Belgique Cools, Pascal Mme	5 000,00 \$	5 000,00 \$
CULT-6	Banque de missions : Projet de coopération en théâtre jeunesse				
				17 150,00 \$	16 850,00 \$
AFF-SOC-1	Stratégie carrière	Stratégie carrière 7175, rue Marion, bureau 310 Trois-Rivières (Québec) G9A 3C8 Ruiz, Carol M. cruit@strategiecarriere.com	VDAB Gasthuisstraat 31, 1000 Bruxelles	5 000,00 \$	0,00 \$
				5 000,00 \$	0,00 \$
RECH- INNO-SEC- MAR-1	L'avenir de la logistique portuaire transatlantique et du rôle des communautés portuaires du Québec-Flandre	CargoM - Grappe métropolitaine de logistique et transport de Montréal 2100, avenue Pierre-Dupuy, aile 2 Montréal (Québec) H3C 3R5 Charbonneau, Mathieu mcharbonneau@cargo-montreal.ca	VII Empowering Logistics Koninklijkeaan 76, 2600 Berchem Belgique Neyens, Kris Mme	0,00 \$	0,00 \$
				0,00 \$	0,00 \$

2017-10-03

2

XVe COMMISSION MIXTE PERMANENTE QUÉBEC-FLANDRE - 2018-2020

N° PROJET	TITRE PROJET	DÉPOSANT QUÉBÉCOIS	NOM PARTENAIRE FLAMAND	MONTANT DEMANDÉ AN 1	MONTANT DEMANDÉ AN 2
RECH- INNO-ENV- 1	Gestion de stock et de la distribution dans un contexte de logistique urbaine	Université Laval Chaire de recherche du Canada en logistique intégrée Faculté des sciences de l'administration 2325, rue de la Terrasse, local 2525 Québec (Québec) G1V 0A6 Callegari Coelho, Leandro leandro.coelho@fsa.ulaval.ca	Ghent University Technologiepark Zwijnaarde 903, 9052 Zwijnaarde Raa, Birgar	2 000,00 \$	3 000,00 \$
RECH- INNO-ENV- 2	Étude de la qualité de l'enregistrement paléoclimatique des stalagmites	Université du Québec à Montréal Centre de recherche GEOTOP 201, avenue du Président-Kennedy Montréal (Québec) H2X 3Y7 Pinti, Daniele L. pinti.daniele@usqam.ca	Analytical-Environnemental and Geo-Chemistry, Vrije Universiteit Brussel AMGC-WE-VUB, Pleinlaan 2, B-1050 Bruxelles Belgique Claeys, Philippe	1 250,00 \$	3 750,00 \$
RECH- INNO-ENV- 3	Tester et prédire l'étendue et les causes de l'homogénéisation biotique dans les forêts tempérées	Université de Sherbrooke 2500, boulevard de l'Université Sherbrooke (Québec) Enecoli, Itziar Mme Pour Boucher-Lalonde, Véronique veronique.boucher.lalonde@gmail.com	Ghent University Geraardsbergsesteenweg 267, 9090 Gontrode Baeten, Londen Mme	3 800,00 \$	1 200,00 \$
RECH- INNO-ENV- 4	Cartographie des algues nuisibles dans les eaux turbides basées sur le capteur spatiale OLCI (CAH-OLCI)	Université du Québec à Rimouski Institut des sciences de la mer de Rimouski 300, allée des Ursulines Rimouski (Québec) G5L 3A1 Montes-Hugo, Martin A. martinalejandro_montes@uqar.ca	Flemish Institute for Technological Research Boeretang 200, B-2400 Mol Belgique Goyens, Clemance	4 000,00 \$	1 000,00 \$

XVe COMMISSION MIXTE PERMANENTE QUÉBEC-FLANDRE - 2018-2020

N° PROJET	TITRE PROJET	DÉPOSANT QUÉBÉCOIS	NOM PARTENAIRE FLAMAND	MONTANT DEMANDÉ AN 1	MONTANT DEMANDÉ AN 2
RECH- INNO-ENV- 5	Transfert de connaissance sur les techniques novatrices de pêche en Belgique	Merinov 175, rue de la Vérendrye, local P-221 Sept-îles (Québec) G4R 5B7 St-Cyr Leroux, Thomas Thomas.st-cyr-leroux@merinov.ca	Institute for Agricultural and Fisheries Research Burgemeester Van Gansberghelaan 92, box 9820 Merelbeke Belgique Hans, Polet M.	4 750,00 \$	0,00 \$
RECH- INNO-ENV- 6	Étude comparative des représentations du changement climatique dans les médias québécois et flamands	Université du Québec à Montréal Institut des sciences de l'environnement Case postale 8888, succ. Centre-ville Montréal (Québec) H3C 3P8 Sebastian, Weissenberger Mme weissenberger.sebastian@uqam.ca	University of Antwerp Dep. of communication Studies Faculty of Social Sciences Sint-Jacobsstraat 2, 2000 Antwerp, Belgium Maesele, Pieter	2 544,00 \$	0,00 \$
				18 344,00 \$	8 950,00 \$
	13 projets reçus			40 494,00 \$	25 800,00 \$

BIJLAGE 2

15de SAMENWERKINGSPROGRAMMA

Deelnemerslijst

Vlaamse delegatie

Koen VERLAECKT	Secretaris-generaal Departement Buitenlandse Zaken
Liesbet SERVRANCKX	Directeur, Internationaal Cultuurbeleid Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media
Jan MEES	Directeur Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ)

Québecse delegatie

Michel LAFLEUR	Adjunct Onderminister bilaterale relaties Ministerie van Internationale Relaties en Francofonie
Elisa Valentin	Directeur, Europa en Europese Instellingen Ministerie van Internationale relaties en Francofonie
Cynthia LETARTE	Verantwoordelijk voor de Benelux samenwerking Directie EU en EU instellingen, Ministerie van Internationale Relaties en Francofonie
Michel-Denis AUCLAIR	Directeur, Benelux samenwerking Directie EU en EU instellingen, Ministerie van Internationale Relaties en Francofonie
Claude RODRIGUE	Directeur Directie internationale zaken en intergouvernementele zaken, Ministerie van Cultuur en Communicatie
Geneviève HÉBERT	Raadgever internationale zaken, directie internationale zaken en intergouvernementele zaken, Ministerie van Cultuur en Communicatie

Denis PROVENÇAL	Raadgever, Secretariaat Maritieme Zaken
Michel AUDET	Algemeen Afgevaardigde van Québec te Brussel
Grégoire DIAMANT	Directeur bilaterale zaken Algemene Afvaardiging van Québec te Brussel
Stéphanie FRANSEN	Attaché bilaterale zaken Algemene Afvaardiging van Québec te Brussel
Jean FREDERIC	Attaché culturele zake Algemene Afvaardiging van Québec te Brussel
Alice MIHALY	Attachée economische Zaken Algemene Afvaardiging van Québec te Brussel
Émilie TREMBLAY	Raadgever internationale zaken, Directie internationale partnerschappen, sector innovatie, Ministerie van Economie, Innovatie en Export